

EHEA (Avrupa Yükseköğretim Alanı) Roma 2020

Roma Bakanlar Bildirisi

19 Kasım 2020

19 Kasım 2020'de çevrimiçi ortamda bir araya gelen yükseköğretimden sorumlu Bakanlar olarak bizler, Bologna Bildirisi'nin imzalanmasından bu yana geçen 21 yılda elde edilen başarıları kutluyoruz. Daha kapsayıcı, yenilikçi, birbirine bağlı ve esnek bir Avrupa Yüksek Öğretim Alanı (EHEA) geliştirme taahhüdümüzü yeniden teyit ediyoruz.

Konferansımızın hazırlanmasında ve ev sahipliğinde kilit rol oynadığı ve konferansı COVID-19 salgınının yol açtığı zorluklara uyarladığı için İtalya'ya teşekkür ediyoruz.

Avrupa Yükseköğretim Alanı, kamu yetkilileri ve yükseköğretim paydaşlarının ortak hedefler belirlemek ve bu hedeflere ulaşmak için birlikte çalışmaları, güven üzerine inşa edilmiş eşsiz bir iş birliği platformudur. Kültürlerimizin, dillerimizin, ortam koşullarımızın çeşitliliği ve kaliteye, şeffaflığa, hareketliliğe olan ortak bağlılığımız sayesinde, yükseköğretim sistemlerimiz eğitim-öğretim, araştırma ve inovasyon için eşsiz fırsatlar sunmaktadır.

COVID-19'un küresel düzeydeki etkileri toplumlarımızı eşi benzeri görülmemiş zorluklarla karşı karşıya bırakmıştır. Pandemi, birbirimize ne kadar bağımlı olduğumuzu ve ne kadar savunmasız olduğumuzu göstermiştir. Hepimizin, insani dayanışmanın bir zorunluluk olduğu tek bir dünyanın parçası olduğumuzu açıkça ortaya koymuştur. Yükseköğretim camiasının bu zorlukların üstesinden gelme çabalarını takdirle karşılıyoruz. Kriz zamanlarında dahi tüm amaçlarını yerine getiren kapsayıcı ve kaliteli yükseköğretim sağlama kararlılığımızı bir kez daha vurguluyoruz.

Yükseköğretim kurumlarımızın küresel barışa, demokratik değerlere, bilgi edinme özgürlüğüne, sağlık ve refaha yönelik çoklu tehditleri- en azından pandeminin yarattığı veya şiddetlendirdiği tehditleri- ele almak üzere toplumlarımızla etkileşim içinde olmalarını sağlamaya kararlıyız. Yükseköğretim kurumlarının mevcut kriz, kriz sonrası toparlanma ve genel olarak yeşil, sürdürülebilir ve dirençli ekonomilere ve toplumlara geçiş için çözümler geliştirmek üzere uygun finansmana sahip olmalarını sağlamak üzere eğitime yaptığımız yatırımları sürdürmeyi ve arttırmayı taahhüt ediyoruz.

Tamamen kapsayıcı bir Avrupa Yükseköğretim Alanı'na ulaşılmasını engelleyen sosyal eşitsizliklerin üstesinden gelmeye kararlıyız. Dijitalleşme, COVID-19 salgını sırasında yükseköğretim sistemlerimizin çoğunun çalışmaya devam etmesini sağladı; ancak dijital araçların yoğun kullanımı dijitalleşmenin daha önce farkına varılmamış sınırlarını ortaya çıkardı. Yükseköğretim, ulus ötesi ve uluslararası iş birliği ve araştırma alanındaki köklü deneyimiyle, bu sınırların araştırılmasında öncü bir rol üstlenmelidir; ayrıca nasıl ele alınacağı ve üstesinden gelineceği konusunda tavsiyelerde bulunmalıdır.

Ülkelerimiz, yükseköğretim sistemlerimiz ve kurumlarımızın yanı sıra daha geniş yükseköğretim camiası arasında daha etkin iş birliğini ve daha yakın diyalogu teşvik etmeyi başaracağımızdan emin olarak 2030'a kararlılıkla ve iyimserlikle bakıyoruz.

San Marino'yu Avrupa Yükseköğretim Alanı'nın yeni bir üyesi olarak ağırlamaktan mutluluk duyuyoruz. San Marino taahhütlerini yerine getirmesi konusunda, mutabık kalınan bir yol haritası ile desteklenecek.

Vizyonumuz

Avrupa Yükseköğretim Alanı'nı öğrencilerin, personelin ve mezunların eğitim-öğretim ve araştırma yapmak için özgürce hareket edebilecekleri bir alan olarak tasavvur ediyoruz. Tasavvur ettiğimiz Avrupa Yükseköğretim Alanı, yükseköğretimin ve demokrasinin temel değerlerine ve hukukun üstünlüğüne mutlak surette saygı gösterecektir; ayrıca yaratıcılığı, eleştirel düşünmeyi, bilginin serbest dolaşımını

teşvik edecek ve araştırmaya dayalı eğitim-öğretim için teknolojik gelişimin sunduğu fırsatları genişletecektir. Bu durum, yükseköğretim sistemlerimizin tüm öğrencilere, öğrencilerin potansiyelleri ve istekleri doğrultusunda fırsat eşitliği sunmasını sağlayacaktır. Bu hedeflere ulaşmanın, ulusal çerçevelerimizde, bazıları yükseköğretim sistemlerimizin ötesine geçecek ve daha geniş ulusal ekonomik, mali ve sosyal stratejilerin uyumlaştırılmasını gerektirecek politikaların yürürlüğe konmasını ve tedbirlerin uygulanmasını gerektireceğini öngörüyoruz.

Vizyonumuza ulaşmak için, sürdürülebilir, uyumlu ve barışçıl bir Avrupa'nın temelini oluşturabilecek kapsayıcı, yenilikçi ve birbirine bağlı bir Avrupa Yükseköğretim Alanı'nı 2030 yılına kadar inşa etmeyi taahhüt ediyoruz:

- **Kapsayıcı**, çünkü her öğrenci yükseköğretime eşit erişime sahip olacak ve eğitim hayatı boyunca desteklenecek;
- **Yenilikçi**, çünkü araştırmayla yakından bağlantılı, yeni ve daha uyumlu eğitim-öğretim, değerlendirme yöntem ve uygulamaları sunacak;
- **Birbirine bağlı**, çünkü ortak çerçevelerimiz ve araçlarımız uluslararası iş birliğini, bilgi alışverişini ve akademik personel ile öğrencilerin hareketliliğini kolaylaştıracak ve geliştirecek.

Yükseköğretim kurumları, sürdürülebilirliğe, çevrenin korunmasına ve diğer önemli hedeflere katkıda bulunacak şekilde öğrencilerin ve toplumun bilgi, beceri ve yetkinliklerini geliştirerek büyük değişikliklere yol açma potansiyeline sahiptir. Bu kurumlar öğrencileri aktif, eleştirel ve sorumlu vatandaşlar olmaya hazırlamalı ve toplumsal rollerinde desteklemek için öğrencilere yaşam boyu öğrenme fırsatları sunmalıdır.

Yükseköğretim, Birleşmiş Milletlerin sürdürülebilir kalkınma hedeflerine 2030 yılına kadar ulaşılmasında kilit bir aktör olacaktır. Yükseköğretim kurumlarımızın eğitim, araştırma ve yenilikçilik kapasitelerini bu temel küresel hedeflere dayandırmalarını desteklemeyi ve yükseköğretim sistemlerimizin BM sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşılmasına katkıda bulunmasını sağlamak için elimizdeki kaynakları harekete geçirmeyi taahhüt ediyoruz. İklim nötrlüğüne doğru ilerlemek hepimiz için elzemdir ve öğrenciler yeni "yeşil" işler ve faaliyetler için hazırlanmalıdır. Öğrencilere yaşam boyu öğrenme perspektifinde beceri kazandırma (upskilling) ve yeniden beceri kazandırma (reskilling) fırsatları sunulmalı; ayrıca öğrencilerin yeni teknolojiler ile yaklaşımlar geliştirmeleri ve uygulamaları sağlanmalıdır.

Kaliteli eğitim, Avrupa Yükseköğretim Alanı'nın ayırt edici özelliği olmaya devam edecektir. Her türlü akademik dolandırıcılığı ve bilimsel gerçeğin çarpıtılmasını engelleyen güçlü akademik ve bilimsel etik kültürü, tüm yükseköğretim kurumları ve tüm kamu yetkilileri tarafından desteklenecektir.

Temel Değerler

Kaliteli öğrenme, öğretme ve araştırmanın yanı sıra demokratik toplumlar için de dayanak noktası olan yoğunlaştırılmış siyasi diyalog ve iş birliği yoluyla tüm Avrupa Yükseköğretim Alanı'nda ortak temel değerlerimizi teşvik etme ve koruma taahhüdümüzü bir kez daha teyit ediyoruz. Kurumsal özerkliği, akademik özgürlüğü ve dürüstlüğü, öğrencilerin ve personelin yükseköğretim yönetimine katılımını, yükseköğretim için kamusal sorumluluğu ve yükseköğretimin kamusal sorumluluğunu desteklemeyi taahhüt ediyoruz.

Bologna İzleme Grubu'ndan (BFUG) Avrupa Yükseköğretim Alanı'nın temel değerlerinin geliştirilmesine yönelik olarak ulusal makamlar, yükseköğretim kurumları ve örgütleri arasında öz-düşünümü, yapıcı diyalogu ve akran-öğrenmesini teşvik edecek ve aynı zamanda bunların yükseköğretim sistemlerimizde ne derece yerine getirildiğini ve uygulandığını değerlendirmeyi mümkün kılacak bir çerçeve

geliştirmesini istiyoruz. Akademik özgürlük tanımını, akademik personelin ve öğrencilerin herhangi bir müdahale veya cezalandırma korkusu olmaksızın toplum içinde ve toplumla birlikte araştırma, eğitim-öğretim ve iletişim kurma özgürlüğü olarak benimsiyoruz. (Ek 1)

Eğitim ve araştırmada etik, şeffaflık ve dürüstlüğü teşvik etme taahhüdümüzü bir kez daha teyit ediyor ve Avrupa Konseyi'nin Eğitimde Etik, Şeffaflık ve Dürüstlük Platformu'nun (ETINED) tüm Avrupa Yükseköğretim Alanı üyelerine, danışman üyelere ve ortaklara bu hedefe ulaşmak için iş birliği yapma imkânı sunduğunu belirtiyoruz.

Geleceği İnşa Etmek

Kapsayıcı Bir Avrupa Yükseköğretim Alanı

Sosyal açıdan kapsayıcı yükseköğretim, Avrupa Yükseköğretim Alanı'nın merkezinde yer alan bir konu olmaya devam edecek ve toplumun her kesiminden bireylerin eşit şekilde yükseköğretime dahil edilmesi için fırsatlar sunulmasını ve destek sağlanmasını zorunlu tutacaktır. Farklı sosyo-ekonomik, mesleki, kültürel ve pedagojik geçmişe sahip öğrenciler, kendileri için en yararlı eğitim seçeneklerini yaşamlarının herhangi bir zamanında bulma ve bunlardan yararlanma olanağına ve araçlarına sahip olmalıdır.

Dijitalleşmenin sağladığı yeni fırsatları tam olarak kullanarak toplumsal kapsayıcılığı güçlendirmeyi ve kaliteli eğitimi geliştirmeyi taahhüt ediyoruz. Toplumlarımız yapay zekâ da dahil olmak üzere yenilikçi teknolojilere giderek daha fazla bel bağlıyor; bununla beraber bu teknolojilerin etik standartlara ve insan haklarına uymasını ve sosyal kapsayıcılığı teşvik etmesini sağlamalıyız. Dijitalleşmenin 'herkese uyan tek beden' çözümler sunmadığını biliyoruz ve Bologna İzleme Grubu'ndan (BFUG) her öğrencinin yeni teknolojilerden bireysel durumuna göre yararlanabileceği yollar önermesini istiyoruz.

Sosyal boyutun daha kapsamlı bir anlayışına dayanarak "Avrupa Yükseköğretim Alanı'nda Yükseköğretimin Sosyal Boyutunu Güçlendirmeye Yönelik İlke ve Yönergeler"i (Ek 2) benimsiyor ve bunları yükseköğretim sistemlerimizde uygulamayı taahhüt ediyoruz. İlke ve yönergelerin ulusal düzeyde tam olarak nasıl uygulanacağı konusunda geniş kapsamlı politika diyaloguna gireceğiz. Yükseköğretim kurumlarımızı, söz konusu ilkeleri kurumsal kültürlerine ve eğitim-öğretim sistemlerine, araştırma ve yenilikçilik, bilgi dolaşımı ve sosyal yardım, kurumsal yönetim ve yönetim gibi temel misyonlarına entegre etmeleri konusunda destekleyeceğiz. Kanıta dayalı takibi sağlamak için Bologna İzleme Grubu'ndan konuyla ilgili atılan adımlar ve gözlem ölçümleri hakkında 2024 yılında bize rapor vermesini istiyoruz.

Öğrenci haklarının mevzuat yoluyla korunması önemlidir. Öğrenci ombudsmanları veya birçok Avrupa Yükseköğretim Alanı ülkesinde halihazırda mevcut olan benzer çözümler gibi özel tedbirler ve yapılar yoluyla ulusal sistemlerimizde öğrenci haklarını geliştirmeyi ve desteklemeyi garanti ediyoruz. Ülkelerimizde ve yükseköğretim sistemlerimizde öğrenci haklarını koruyan bu tür düzenlemelerin önünü açmayı amaçlıyoruz; buna binaen Avrupa Yükseköğretim Ombudsmanları Ağı (ENOHE) bünyesinde iş birliğini teşvik edeceğiz.

Yenilikçi Bir Avrupa Yükseköğretim Alanı

Yükseköğretim kurumlarımızı, toplumlarımızın karşılaştığı güçlüklerle karşı çözüm arayışlarını yoğunlaştırmaları konusunda destekliyoruz. Sosyal, beşerî ve yaratıcı bilimler ile sanatlar, hayatımıza derinlik katan, değişen dünyayı anlamamızı ve ona göre hareket etmemizi sağlayan yaşamsal rollerini oynamaya devam etmelidir. Yükseköğretim kurumlarımız, karşılıklı yarar sağlayan ve sosyal sorumluluk taşıyan ortak faaliyetler yürütmek üzere içinde buldukları toplumla etkileşim içinde olmalıdır.

Önümüzdeki on yılın getireceği zorluklara yanıt vermek ve yeni fırsatlar geliştirmek için bilgi, beceri ve yetkinliklerin hızlı bir şekilde güncellenmesi gerekmektedir. Yükseköğretim kurumları, yenilikçi ve eleştirel düşünme, duygusal zekâ, liderlik, ekip çalışması ve problem çözme becerilerinin yanı sıra girişimci tutumlara yönelik artan ihtiyaçlara cevap verebilmek için öğrenim tekliflerini çeşitlendirmeye ve müfredatın içeriği ile sunumunun yöntemlerinde yenilikler yapmaya devam edecektir.

Bologna Süreci'nin asıl ilham kaynağının bir parçası olan esnek ve açık öğrenme yolları, öğrenci merkezli öğrenmenin önemli unsurlarıdır ve toplumlarımızda giderek daha fazla talep görmektedir. Tam ve kapsamlı yükseköğretim programlarına ek olarak, birçok yükseköğretim kurumu, öğrencilere, yaşamlarının çeşitli aşamalarında kültürel, mesleki ve genel becerilerini ve yeterliliklerini geliştirmelerini veya güncellemelerini sağlayan daha küçük öğrenme modülleri sunmakta veya sunmayı planlamaktadır. Bologna İzleme Grubu'ndan, mikrokredilere olanak sağlayanlar da dâhil olmak üzere bu daha küçük, esnek modüllerin Avrupa Yükseköğretim Alanı dâhilindeki kurumlarımız tarafından nasıl ve ne ölçüde tanımlanabileceğini, geliştirilebileceğini, uygulanabileceğini ve tanınabileceğini araştırmasını istiyoruz.

"Avrupa Yükseköğretim Alanı'nda Yükseköğretimde Eğitim-Öğretimin Geliştirilmesi için Ulusal Makamlara Tavsiyeler"i (Ek 3) benimsiyor ve yükseköğretim kurumlarını öğrenci merkezli eğitim-öğretimin daha fazla uygulanmasında destekleyerek bu tavsiyelere uymayı taahhüt ediyoruz. Tavsiyeler, tüm öğrencilere, akademik ve idari personele yönelik desteğin artırılmasını içermektedir. Genç akademisyenler de dâhil olmak üzere akademik personel, istikrarlı istihdam ve kariyer fırsatlarına, öğretim ve araştırmaya eşit seviyede itibar edilmesine, cazip çalışma koşullarına, güncel personel gelişimine erişime ve başarılarının tanınmasına ihtiyaç duymaktadır. Bu konuda ulusal sistemlerimizde ve Avrupa Yükseköğretim Alanı düzeyinde eğitim-öğretim konusunda diyalog ve iş birliğini teşvik edeceğiz.

Yükseköğretim kurumlarımızı eğitim-öğretim ve değerlendirmenin yanı sıra akademik iletişim ve araştırma için dijital teknolojileri kullanmaları konusunda desteklemeyi ve herkes için dijital beceri ve yeterliliklerin geliştirilmesine yatırım yapmayı amaçlıyoruz. Yükseköğretim paydaşlarının kolaylıkla erişebileceği, kendi ihtiyaçlarına göre uyarlayıp kullanabildiği bilgi ve açık lisanslı materyallerin paylaşımını kolaylaştırmak için açık bilim ve eğitimin geliştirilmesini destekliyoruz.

Birbirine Bağlı Bir Avrupa Yükseköğretim Alanı

İş birliği ve hareketlilik yükseköğretim sistemlerimizi birbirine bağlar ve kültürlerarası ve dilsel becerilerin, bilgi birikiminin ve dünyamıza ilişkin anlayışın geliştirilmesini teşvik eder. Personel ve öğrenci hareketliliği yoluyla farklı kültürlerimiz ve yükseköğretim sistemlerimiz arasındaki doğrudan temaslar ve sinerjiler, Avrupa Yükseköğretim Alanı'nda yükseköğretimin gelişimine ve güncelliğine katkıda bulunarak küresel ölçekte cazip ve rekabetçi olmasını sağlar. Öğrenciler, doktora adayları ve personel için fiziksel hareketliliğin önemini ve faydalarını takdir ediyoruz. COVID-19 salgınıyla ilgili mevcut zorluklara rağmen, Avrupa Yükseköğretim Alanı sınırları içinde bir yükseköğretim programından mezun olmuş kişilerin en az %20'sinin yurtdışında eğitim veya staj için belirli bir dönem geçirmiş olması, iş birliği ve hareketlilik konusundaki gayretlerimizi bir kez daha doğruluyor. Tüm öğrencilerin, müfredatın uluslararasılaştırılması veya kendi kurumlarında yenilikçi uluslararası ortamlara katılımı yoluyla uluslararası ve kültürlerarası yeterlilikler edinmelerini ve fiziksel, dijital olarak geliştirilmiş (sanal) veya karma formatlarda bir tür hareketlilik deneyimlemelerini sağlamayı vaat ediyoruz.

Dijital çözümler güvenli, verimli ve şeffaf veri alışverişini kolaylaştıracaktır. Tanınırlığı, kalite güvencesini ve hareketliliği artırmak için ortak dijital yaklaşımlara ihtiyaç vardır. Bologna İzleme Grubu'ndan, Avrupa Öğrenci Kartı Girişimi ve diğer girişimlerin deneyimlerini dikkate alarak, dijital

sistemlerin birlikte çalışabilirliğini geliştirmek ve öğrencilerle kurumsal verilerin gizlilik ve güvenliğe riayet edilerek değişimini sağlamak için mevcut çözümleri haritalandırmasını ve yeni çözümler bulmasını istiyoruz.

Yükseköğretim kurumları arasında ortak öğretim ve araştırma yoluyla kurulacak olan daha derin iş birliği, yukarıdaki hedeflere ulaşılmasına yardımcı olacaktır. Ulusal düzeyde iş birliğinin önündeki engelleri ortadan kaldırmak ve Avrupa Yükseköğretim Alanı içerisindeki tüm yükseköğretim kurumlarının iş birliğinden faydalanmasını sağlamak için çaba göstereceğiz. Avrupa Üniversiteleri Girişimi kapsamında oluşturulan birlikler, yükseköğretim kurumlarının önümüzdeki yıllarda kuracakları daha yakın ulus ötesi iş birliğinin önündeki engellerin tespit edilmesi ve aşılmasında yardımcı olabilir.

Uygulama

Bologna Süreci Uygulama Raporu'nda son yirmi yılda kaydedilen ilerlemeye ilişkin olarak açıklanan sonuçları memnuniyetle karşılıyoruz. Elde edilen başarılar gurur vericidir. Bununla birlikte, Avrupa Yükseköğretim Alanı'nın önümüzdeki on yılda birbirine bağlı, yenilikçi ve kapsayıcı yükseköğretimi destekleyebilecek güçlü temeller üzerine inşa edilmesini sağlamak için daha fazla çaba gösterilmesi gerekmektedir.

Amaçlarımızın gerçekleştirilmesi konusunda Erasmus Programı ve diğer hareketlilik ve iş birliği programlarının sürekli desteğine ihtiyaç duyuyoruz.

2018 Paris Bakanlar Konferansında, Avrupa Yükseköğretim Alanı'nın işleyişi için gerekli olan üç "Temel Taahhüt"ün yerine getirilmesi için özel çaba sarf etmeye karar verdik. Bu taahhütler "Yeterlilikler Çerçevesi ve AKTS", "Lizbon Tanıma Sözleşmesi ve Diploma Eki" ile "Avrupa Yükseköğretim Alanında Kalite Güvencesi için Standartlar ve Kılavuz İlkeler (ESG) uyarınca Kalite Güvencesi"dir.

Temel Taahhütlerin tam olarak uygulandığını görme konusundaki kararlılığımızı bir kez daha vurguluyoruz. Bologna İzleme Grubu'ndan taahhütlerin yerine getirilmesi konusunda meslektaş desteği yöntemini kullanmaya devam etmesini istiyoruz. Bu yöndeki gayretlere katılmaya ve katkıda bulunmaya devam edeceğimizi bildiririz.

Avrupa Yükseköğretim Alanı Yeterlilikler Çerçevesi (QF-EHEA) ile uyumlu ulusal yeterlilikler çerçevelerini geliştirmeyi taahhüt ediyoruz. Bologna İzleme Grubu'ndan, ulusal raporların hakem değerlendirmesi unsurunu daha güçlü içerecek şekilde kendi kendini belgelendirme kriterlerini güncellemesini istiyoruz. Yeterlilikler Çerçevesi Temsilciler Ağı'nı, Avrupa Yükseköğretim Alanı Yeterlilikler Çerçevesi'nin daha da geliştirilmesi ve ulusal yeterlilikler çerçevelerinin buna göre kendi kendini belgelendirmesine katkıda bulunması konusunda çalışması için yetkilendiriyoruz.

Avrupa Konseyi/UNESCO Lizbon Tanıma Sözleşmesinin uygulanmasını destekleyeceğiz. Lizbon Tanıma Sözleşmesi Komitesi ve ENIC-NARIC Ağları ile iş birliği içinde ortak değerlendirme kriterleri ve raporları kullanarak bu sözleşmenin ilkelerini Avrupa Yükseköğretim Alanı dışındaki yeterliliklere ve eğitim sürelerine uygulayacağız.

Öğrencilerin, personelin ve mezunların eğitim-öğretim ve araştırma yapmak üzere Avrupa Yükseköğretim Alanı içerisinde serbestçe hareket edebilmeleri için akademik yeterliliklerin ve eğitim sürelerinin otomatik olarak tanınmasını sağlayacağız. Kalite güvencesinin ÇSY (ESG) ile uyumlu bir şekilde işlediği ve tamamen işlevsel bir ulusal yeterlilikler çerçevesinin oluşturulduğu Avrupa Yükseköğretim Alanı ülkelerinde verilen yeterliliklerin otomatik olarak tanınmasını garanti altına almak için gerekli mevzuat değişikliklerini yapacağız. Ayrıca, otomatik tanınmayı kolaylaştırmak için blok-zinciri (blockchain) gibi kabul edilmiş ve güvenli dijital belgelendirme ve iletişim sistemlerinin

uygulanmasını ve Dış Kalite Güvence Sonuçları Veri Tabanının (DEQAR) daha da geliştirilmesini teşvik ediyoruz.

Lizbon Tanıma Sözleşmesinin VII. maddesi uyarınca, tam olarak belgelendirilemeseler dahi mülteciler, yerinden edilmiş kişiler ve mülteci benzeri durumdaki kişilerin sahip oldukları yeterliliklerin adil bir şekilde tanınmasını sağlamak üzere kendi mevzuatımızı, düzenlemelerimizi ve uygulamalarımızı gözden geçirmeyi taahhüt ediyoruz. Mülteciler için Avrupa Yeterlilikler Pasaportu'nu olumlu karşılıyoruz ve bu pasaportun yükseköğretim sistemlerimizde kullanımının daha da yaygınlaştırılmasını destekleyeceğiz.

ÇSY ile uyumlu kalite güvence sistemlerinin geliştirilmesinde kaydedilen ilerlemeyi takdir ediyoruz. Avrupa Yükseköğretim Kalite Güvencesi Tescil Kuruluşu'na kayıtlı ajansların sınır ötesi faaliyetleri ve Ortak Programların Kalite Güvencesi için Avrupa Yaklaşım'ının uygulanması ile ilgili olan engeller de dâhil olmak üzere kalan engelleri kaldırmayı taahhüt ediyoruz. Dış kalite güvencesi düzenlemelerimizin Avrupa Yükseköğretim Alanı dâhilindeki ulus ötesi yükseköğretimi de kapsamasını ve yurt içi eğitimde olduğu gibi eşit standartlara sahip olmasını sağlamayı taahhüt ediyoruz. Öğrenme yollarının esnekliğinin ve açıklığının artırılması, daha küçük öğrenme modüllerinin oluşturulması ve yükseköğretim kurumları arasında daha fazla eşgüdüm ihtiyacını göz önünde bulundurarak, yükseköğretimde ve kalite güvencesinde yenilikçiliği desteklemek için ÇSY'nin geliştirme odaklı kullanımını teşvik ediyoruz.

Avrupa Araştırma Alanı ile iş birliğini güçlendirmeyi hedefliyoruz. Bologna İzleme Grubu'nu, eğitim ile araştırma ve inovasyon politikaları arasındaki eşgüdüm ve uyumu arttırmak üzere Avrupa Araştırma Alanı ve İnovasyon Komitesi (ERAC) ile iş birliği yapmaya davet ediyoruz. Diğer hususların yanı sıra bu iş birliğinde araştırmaya dayalı öğrenimin geliştirilmesi, akademik ve bilimsel özgürlüğün güvence altına alınması ve Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerine ulaşılmasına katkıda bulunulması konularına da odaklanılacaktır.

Gelecekteki Avrupa Yükseköğretim Alanı'nın güncelliği ve kusursuzluğu için gerekli olan kapsayıcılığı, iletişimi, iş birliğini ve dayanışmayı teşvik eden, birbiriyle daha yakından bağlantılı ve sürdürülebilir bir yükseköğretim topluluğu oluşturmayı taahhüt ediyoruz. Bunu başarmak için, ulusal yükseköğretim kurumlarımızı Avrupa Yükseköğretim Alanı'ndaki gelişmeler hakkında bilgilendirmeyi ve bu gelişmelere dâhil etmeyi; ayrıca ulusal reformların geliştirilmesi ve uygulanması konusunda öğrenci ve yükseköğretim dernekleri ve ağları ile yakın bir şekilde çalışmayı taahhüt ediyoruz. Avrupa Yükseköğretim Alanı'nın geleceğine yönelik önceliklerin belirlenmesi için yürütülen kapsamlı istişarelerin önemini takdir ediyoruz ve Bologna İzleme Grubu'ndan, mevcut ve gelecekteki hedefleri tartışmak ve bunları ele almak için iş birliğine dayalı yollar keşfetmek üzere daha geniş bir yükseköğretim topluluğunu (öğrenciler, akademik personel ve dış paydaşlar) içeren ulus ötesi seminerler, çalıştaylar ve oturumlar gibi Avrupa Yükseköğretim Alanı etkinlikleri düzenlemesini istiyoruz.

Küresel Ölçekte Avrupa Yükseköğretim Alanı

COVID-19 salgını Küresel Politika Forumu'nun amaçlandığı şekilde yapılmasını imkânsız hale getirmiş olsa da konferansımızın uluslararası boyutta bir oturum içermesinden memnuniyet duyuyoruz. Avrupa Yükseköğretim Alanı'nın yanı sıra dünyanın diğer bölgelerinin deneyimlerinden de yararlanarak yükseköğretim değerleri, politikaları ve reformları konusunda uluslararası diyalogun devam etmesini destekliyor ve Bologna İzleme Grubu'ndan önümüzdeki çalışma döneminde küresel diyalogu daha da geliştirmesini ve güçlendirmesini istiyoruz.

Yükseköğretime ilişkin Yeterliliklerin Tanınmasına İlişkin UNESCO Küresel Sözleşmesinin kabul edilmesini memnuniyetle karşılıyor ve işbu sözleşmeyi, Lizbon Tanıma Sözleşmesi ile uyumlu

değerlendirme kriterleri ve raporları kullanarak Avrupa Yükseköğretim Alanı dışından gelen yeterliliklerin ve eğitim sürelerinin adil bir şekilde tanınmasını kolaylaştırmak amacıyla ivedilikle onaylamayı taahhüt ediyoruz.

Yakın zamanda güncellenen Magna Charta Universitatum'da çeşitlilik, sosyal ve sivil sorumluluk gibi küresel değerlere yer verilmesini takdirle karşılıyoruz.

Sonuç

Bologna İzleme Grubu'nu, 2030 yılına kadar vizyonumuzu gerçekleştiren ve amaçlarımızı yerine getiren bir Avrupa Yükseköğretim Alanı yaratmak amacıyla önümüzdeki on yıl için belirlenen eylem ve öncelikleri ele almaya davet ediyoruz. 2024'teki konferansımız kapsamında Bologna İzleme Grubu'nu, üzerinde mutabık kaldığımız taahhütlerdeki ilerlemeyi değerlendiren bir uygulama raporu hazırlamakla görevlendiriyoruz.

Arnavutluk'un 2024 yılında Avrupa Yükseköğretim Alanı Bakanlar Konferansına ve Küresel Politika Forumuna ev sahipliği yapma teklifini memnuniyetle kabul ediyoruz.

Ekler

*Roma Bakanlar Tebliği Ek 1: Akademik Özgürlük Bildirisi

*Roma Bakanlar Tebliği Ek 2: Avrupa Yükseköğretim Alanı'nda Yükseköğretimin Sosyal Boyutunu Güçlendirmeye Yönelik İlke ve Yönergeler

*Roma Bakanlar Tebliği Ek 3: Avrupa Yükseköğretim Alanı'nda Yükseköğretimde Öğrenim ve Öğretimin Geliştirilmesi için Ulusal Makamlara Tavsiyeler